

Summary

This work investigates the relationship between literature and religion, and more specifically it is an attempt to indicate how the presence of Catholic sacramental imagination (that is, the view of the physical world as a manifestation of God's presence) influences different elements of the fictional world. The scope of the material includes English novels, especially (although not exclusively) a body of literature often referred to by the critics as the "Catholic novel". The discussion includes selected works by the following authors: Graham Greene, Evelyn Waugh, Muriel Spark, David Lodge, Piers Paul Read, Anthony Burgess and Jerzy Peterkiewicz. In some cases, references are also made to works of poetry and to short stories. Particular attention is paid to the creation of characters, modelling of spaces, treatment of time, narrative techniques and the use of language. Although the authors seem to employ and modify these elements in various ways, there seem to exist certain vital correspondences. They may be seen as constituting the features of "Catholic literature," but I hope that they will also influence the way religiously-oriented literature is approached in general.

Streszczenie

Niniejsza rozprawa ma na celu zbadanie zależności między literaturą a religią, a dokładniej wskazanie, w jaki sposób katolicka wyobraźnia sakramentalna (tj. postrzeganie fizycznego świata jako widzialnego znaku obecności Boga) wpływa na elementy świata przedstawionego. Materiał obejmuje powieści angielskie, w szczególności (choć nie wyłącznie) te, które krytycy często określają mianem „powieści katolickich.” Dyskusja dotyczy wybranych powieści następujących autorów: Grahama Greene'a, Evelyny Waugh, Muriel Spark, Davida Lodge'a, Piersa Paula Reada, Anthony'ego Burgessa oraz Jerzego Peterkiewicza. W niektórych przypadkach odnoszę się również do poezji oraz opowiadań. Szczególna uwaga zwrócona jest na kreację bohaterów, modelowanie przestrzeni, stosunek do czasu, techniki narracyjne i użycie języka. Mimo, że autorzy wydają się wykorzystywać te elementy w bardzo odmienny sposób, można zauważyć również istotne zależności. Pozwalają one na opracowanie cech wspólnych literatury katolickiej, ale również, mam nadzieję, wpłyną na ogólne postrzeganie literatury podejmującej tematykę religijną.